ROMAN

Yanardağın Altında

MALCOLM LOWRY

ÇEVİRİ: SİNAN FİŞEK

6. BASKI

can modern

Can Yayınları
Bu tanıtım kopyası
Can okurları için
özel olarak hazırlandı.
Can Yayınları

MALCOLM LOWRY

YANARDAĞIN ALTINDA

Can Modern

Yanardağın Altında, Malcolm Lowry
İngilizce aslından çeviren: Sinan Fişek
Under the Volcano
© Peter Matson, 1947, 1975
© Can Sanat Yayınları A.Ş., 1989
Bu eserin Türkçe yayın hakları Anatolialit Telif ve Tercümanlık Hiz. Ltd. Şti. aracılığıyla alınmıştır.
Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 1989
6. basım: Mayıs 2023, İstanbul
Bu kitabın 6. baskısı 1 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Şirin Etik
Editör: Seçkin Selvi
Düzelti: Dilara Alemdar
Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Sanat yönetmeni ve kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: Melisa Matbaacılık Yayıncılık San ve Dış Tic. Ltd.
Maltepe Mah. Davutpaşa Çiftehavuzlar Sk. No:16 Acar San. Sit.
Zeytinburnu, İstanbul
Sertifika No: 45099

ISBN 978-975-07-5687-0

CAN SANAT YAYINLARI
YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.
Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25, Sarıyer / İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33
canyayinlari.com
yayinevi@canyayinlari.com
Sertifika No: 43514

MALCOLM LOWRY

YANARDAĞIN ALTINDA

ROMAN

İngilizce aslından çeviren

Sinan Fişek

can

MALCOLM LOWRY, 1909 yılında Liverpool yakınlarındaki New Brighton'da doğdu. Zengin bir pamuk tüccarı olan babası tarafından geleneksel İngiliz üst sınıf terbiyesiyle yetiştirildi. Sekiz yaşında yatılı okula gönderildi. Geçirdiği bir rahatsızlık sonucu, dokuz yaşında görme duyusunu büyük ölçüde yitirdi. On üç yaşında, başarılı bir ameliyatla yeniden görmeye başladı. Kısa bir süreliğine gittiği özel okulun dergisi *Leys Fortnightly* için şiirler ve öyküler yazdı. Ancak geleneksel burjuva eğitimine tepki göstererek okulu bıraktı. Babası onun Cambridge Üniversitesi'ne gitmesini ve üç ağabeyi gibi aile işinde çalışmasını beklerken, Lowry dünyayı gezmek ve edineceği deneyimlerden yazarlığı için yararlanmak istiyordu. 1927'de tayfa olarak bir gemiye binip Çin'e doğru yola çıktı. Beş ay sonra geri döndüğünde, ilk romanı *Ultramarine*'e yetecek kadar malzeme toplamıştı. Babasının gönlü olsun diye gittiği Cambridge'ten 1932' de mezun olduktan sonra, Londra ve Paris'te yaşadı. 1935'te ABD'ye giderek Hollywood camiasına girdi. 1936-1944 yılları arasında yazdığı başyapıtı *Yanardağın Altında*'da, bu dönemde öğrendiği sinema tekniklerinden yararlandı. Geri dönüşlerle dolu bu otobiyografik romanda, yabancılaşma, aşk, politik idealizm ve mit temaları iç içe geçer. Lowry, 14 yaşında alkole başladığı, kendi kendini yok etme arzusunun damgasını vurduğu yaşamına 1957'de, 48 yaşındayken son verdi. *Hear Us O Lord from Heaven Thy Dwelling Place* ("Cennetteki Yerinden Kulak Ver Bize Tanrım") adlı öykü kitabı 1961'de, *Seçme Şiirler*'i ise bir yıl sonra yayımlandı.

SİNAN FİŞEK, 1969'dan beri gazetecilik yapıyor, çevirileri 1967 yılından beri yayımlanıyor.

Eşim Margerie'ye

"Birçok kudretli şeyler vardır, fakat hiçbiri insan kadar kudretli değildir. İnsan, karanlık denizlerin üzerinde, fırtınalı lodos rüzgârıyla kabaran dalgaları aşarak, gürültüler arasında yoluna gider. Toprağı, bu ebedi ve yorgunluk bilmeyen tanrıyı bile yorar, kuvvetli atların çektiği sapanı dolaştırarak her yıl onun bağrını altüst eder.

Şu çokbilmiş insan, gamsız kuş sürülerini, ormandaki yırtıcı hayvanları, denizdeki türlü mahlûkları ipten örülmüş ağlarla tuzağa düşürür. Dağın yabani hayvanını zekâsıyla yola getirir ve atın yeleli başına koşum ve kimseye ram olmayan dağ boğasının boynuna boyunduruk geçirir.

Bunlardan başka, konuşmayı, yüksek düşüncelerine kanat vermeyi, ülkeler idare etmeyi, soğuk gecenin kırağısından, rüzgârın savurduğu yağmurun oklarından korunmayı öğrenmiştir. Her tedbiri bilir, önüne çıkan hiçbir şeyden şaşırmaz. Yalnız ölümden nereye kaçacağını bilemeyecektir; fakat en devasız dertlerin bile devasını bulmuştur."

Sophokles, *Antigone*
(Çeviren: S. Ali, Maarif Matbaası, 1941)

"Köpekle kurbağanın durumlarını kutsadım şimdi de; evet, sevine sevine yeğlerdim köpeğin ya da atın durumunda olmayı, çünkü onların, benimki gibi, Cehennem ve Günah'ın sonsuz ağırlıkları altında ezilecek birer ruhları olmadığını biliyordum. Hayır; bunu gördüğüm, bunu duyduğum, bunun yüzünden paramparça olduğum halde, üzüntüme üzüntüler katan, ruhumun derinliklerinde kurtuluş isteğini bulamayışımdı."

John Bunyan, *Grace Abounding for the Chief of Sinners*

"Wer immer strebend sicht bemüht, den können wir erlösen."

[Kim ki durmadan yükseklere ulaşmaya çabalar... onu kurtarabiliriz.]

Goethe

I

Ülkenin kuzeyinden güneyine, aralarında birçok vadi ve yayla oluşturan iki sıradağ uzanır. İki yanardağın egemen olduğu bu vadilerden birine, deniz yüzeyinden iki bin metre yükseklikteki Quauhnahuac kenti bakar. Yengeç Dönencesi'nin epey güneyinde, daha kesin olmak gerekirse on dokuzuncu paralel üzerinde, batıda Pasifik Okyanusu'ndaki Revillagigedo Adalarıyla ya da çok daha batıda Hawaii'nin en güney ucuyla, doğudaysa Yucatan'ın Atlantik Okyanusu kıyısında, İngiliz Honduras'ı sınırı yakınındaki Tzucox Limanı'yla ya da çok daha doğuda Bengal Körfezi üzerinde, Hindistan'ın Juggernaut kentiyle aynı enlem üzerindedir.

Bir tepe üzerine kurulu kentin surları yüksek, sokak ve caddeleri engebeli ve düzensiz, yolları dönemeçlidir. Kuzeyden kente Amerikan tarzında güzel bir otoyol girer, ama dar sokakların arasında yitip şehrin öbür ucundan bir keçiyolu olarak çıkar. Quauhnahuac'ta on sekiz kilise ve elli yedi bar bulunur. Ayrıca bir golf alanı, dağlardan durmadan akan suların doldurduğu en az dört yüz özel ya da halka açık yüzme havuzu ve birçok güzel otel de vardır.

La Selva Otel ve Kumarhanesi kentin hemen dışında, garın yakınındaki yüksekçe bir tepenin üzerindedir. Anayoldan uzağa, her yöne geniş görünümlerle açılan

bahçe ve taraçaların arasına kurulmuştur. Bir sarayı andıran, ama hafif geçkin bir görkemi vardır. Çünkü kumarhane değildir artık. Barda bir içkiye bile zar atamazsınız. Müflis kumarbazların ruhları gezinir burada. Görkemli olimpik havuzda artık kimseler yüzmüyordur sanki. Atlama tahtaları kimsesiz ve hüzünlüdür. Otların bürüdüğü *jai-alai*[1] oyun alanları bomboştur. Mevsiminde, yalnızca iki tenis kortunun bakımı yapılır.

Kasım 1939 Ölüler Günü'nde, günbatımına doğru, beyaz keten giysili iki adam otelin ana terasına oturmuş, *anís*[2] içiyorlardı. Tenis, sonra da bilardo oynamışlardı ve nemin zararlarına karşı işlem görmüş raketleri tahta mengeneleri içinde –doktorunki üçgen, öbürününki dört köşe– önlerinde, terasın parmaklığı üzerinde duruyordu. Mezarlıktan çıkan kalabalık otelin arkasındaki tepeden döne kıvrıla iniyor, ilahi sesleri dalga dalga ulaşıyordu iki adama, dönüp yas tutanlara baktılar: Az sonra, uzakta dizili mısır balyalarının arasında, kalabalığın taşıdığı mumların ışığından başka bir şey görülmeyecekti. Dr. Arturo Díaz Vigil, Anís del Mono şişesini pürdikkat öne eğilmiş duran Mr. Jacques Laruelle'e doğru itti.

Biraz sağlarında ve aşağılarında her biri birer serap gibi çevreye serpiştirilmiş yüzme havuzlarına kanını akıtan devasa, kızıl gecenin altında kentin huzuru ve tatlılığı yatıyordu. Gerçekten de, şehir epey huzurlu görünüyordu oturdukları yerden. Ancak, Mr. Laruelle'in şimdi yaptığı gibi dikkatle kulak verildiğinde, karmaşık bir uğultu seçilebiliyordu uzaktan – bambaşka bir sesti bu, ama yas tutanların kısık mırıltılarından ve teranelerinden ayırt edilmesi olanaksız gibiydi – yükselip alçalan

1. Bask kökenli, üç duvarlı bir kortta topu çarptırıp hasır sepetlerle yakalamaya dayanan bir oyun. (Y.N.)

2. Anasonlu bir içki. (Y.N.)

türkü sesleri, sürekli ayak sesleri: bütün gün sürmüş olan *fiesta*'nın[1] patlamaları ve çığlıkları.

Mr. Laruelle kendisine bir *anís* daha koydu. *Absinthe*'i çağrıştırdığı için içiyordu *anís*'i. Yüzünü derin bir kızarıklık sarmıştı ve etiketinden kıpkızıl bir şeytanın kendisini çatalıyla tehdit ettiği şişeye uzanan eli titriyordu.

"Niyetim onu ikna etmekti," diyordu Dr. Vigil, "gitsin de *déalcoholisé*[2] olsun diye." Fransızca sözcük diline dolaştı, İngilizce sürdürdü: "Ama balodan sonraki o gün ben de öyle hastaydım ki gerçekten, fiziksel olarak acı çekiyordum. Bu çok kötü bir şey, çünkü biz doktorlar ermişler gibi davranmalıyız. Hatırlarsın, o gün de tenis oynamıştık. Neyse, bahçedeki Konsolos'a bir göz attıktan sonra bir çocuk gönderdim, gelip beni birkaç dakika ziyaret eder mi, sevinirim diye; yoksa lütfen bana bir not yazsın, henüz içkiden ölmemişse."

Mr. Laruelle gülümsedi.

"Ama gitmişlerdi," diye sürdürdü öteki, "ve evet, o gün sana da sormayı düşünmüştüm, onun evine bir göz atmış mıydın diye."

"Telefon ettiğinde bendeydi, Arturo."

"Biliyorum, biliyorum, ama bir gece önce öyle kötü bir sarhoşluk oldu, öylesine *perfectamente borracho*'yduk[3] ki, Konsolos da benim kadar hastadır diye düşünmüştüm." Dr. Vigil başını salladı. "Hastalık yalnız bedende değil, aynı zamanda eskiden 'ruh' denilen yerde de. Zavallı dostum, bu dünyada parasını hep peşpeşe gelen trajedilere harcadı."

Mr. Laruelle içkisini bitirdi. Kalkıp terasın parmaklığına yürüdü, ellerini tenis raketlerinin üzerine dayayıp

1. (İsp.) Şenlik. (Y.N.)
2. (Fr.) Alkolü vücudundan atmak. (Y.N.)
3. (İsp.) Tamamen sarhoş. (Y.N.)

aşağıya ve çevresine bakındı: otların bürüdüğü terk edilmiş *jai-alai* alanları, ölü tenis kortları, otele çıkan caddenin tam ortasında duran, bir kaktüs çiftçisinin şu anda atına su içirmekte olduğu çeşme. Biri oğlan biri kız iki genç Amerikalı, otelin aşağıdaki ek yapısının terasında saatin geçliğine aldırmaksızın bir pinpon maçına başlamışlardı. Tam bir yıl önce bugün meydana gelen olaylar, daha şimdiden bambaşka bir çağda kalmış gibiydi. Günün korkunçluklarının onları bir damla su gibi yutuverecekleri düşünülebilirdi. Oysa öyle değildi. Tragedya kavramı gerçekdışı ve anlamsız olma sürecine girmişti gerçi, ama bireyin yaşamının hâlâ bir değeri olduğu, bir bildirideki dizgi yanlışından öte bir anlamı bulunduğu günleri hatırlamak yasak değildi henüz. Mr. Laruelle bir sigara yaktı. İyice solunda, kuzeydoğuda, vadiden ve Sierra Madre Oriental dağlarının teraslanmış eteklerinden ötede iki yanardağ, Popocatépetl ve Iztaccihuatl, dupduru ve görkemli yükseliyorlardı batan güneşe karşı. Daha yakında, belki on mil kadar ötede, asıl vadiden biraz aşağıda, birisinin kömür yapmak için yaktığı odunlardan ince, mavi, yasalara aykırı bir duman tülünün yükseldiği ormanın arkasına yuvalanmış Tomala Köyü'nü seçebiliyordu. Önünde, Amerikan otoyolunun ötesinde, aralarından bir ırmağın ve Alcapancingo yolunun kıvrıldığı tarlalar ve bahçeler seriliydi. Irmağın ve daha ötede, Doré'nin fırçasından çıkma bir cennet gibi yuvarlanıp giden mor tepelerin arasında yiten yolun çerçevelediği korudan bir hapishanenin gözetleme kulesi yükseliyordu. Kentte, bir yamaç üzerinde, diğer yapılardan ayrı duran Quauhnahuac'ın tek sinemasının ışıkları birden yandı, titreyerek söndü, sonra yine yandı. *"No se puede vivir sin amar,"*[1] dedi Mr.

1. (İsp.) İnsan sevmeden yaşayamaz. (Y.N.)

Laruelle... "O *estúpido'*nun[1] evimin duvarına yazdığı gibi."

"Gel *amigo,* boşalt beynini," dedi arkasında duran Dr. Vigil.

"Ama *hombre,* Yvonne döndü! Hiçbir zaman anlayamayacağım da bu işte. Geri döndü o adama!" Mr. Laruelle masaya yürüdü, bardağını Tehuacán maden suyuyla doldurup içti.

"*Salud y pesetas,*" dedi.

"*Y tiempo para gastarlas,*"[2] diye karşılık verdi arkadaşı, düşünceli bir tavırla.

Mr. Laruelle şezlongda arkasına yaslanıp esneyen doktora baktı; yakışıklı, inanılmaz derecede yakışıklı, esmer, donuk Meksikalı yüzüne; Tehuantepec'teki (erkekler bütün gün ırmakta yüzerlerken, kadınların tüm işleri gördükleri o kusursuz yerdeki) o güzel, hüzünlü Oaxaca'lı çocuklarınkilere benzeyen yumuşak bakışlı, derin ve aynı zamanda saf, kahverengi gözlerine, ince, ufak ellerine ve üstlerinde o kaba, kara kılları görmenin insanı şaşırttığı narin bileklere baktı. "Çoktan boşalttım beynimi, Arturo," dedi İngilizce, çok fazla yüzük taktığını bilerek ince, sinirli parmaklarıyla ağzındaki sigarayı aldı. "Asıl..." Mr. Laruelle sigarasının söndüğünü fark edip kendisine bir *anís* daha koydu.

"*Con permiso.*"[3] Doktor Vigil çakmağını bir sihirbaz gibi öylesine hızlı çaktı ki, sanki cebindeyken yakmış, alevini kendi içinden çekip çıkarmıştı; ateşi Mr. Laruelle'e uzattı. "Buradaki zavallıların kilisesine gittin mi hiç?" diye sordu birden, "Hani kimsesizler için bir Meryem Anası olan?"

1. (İsp.) Ahmak, budala. (Y.N.)

2. (İsp.) "Sağlık ve varlık", "Ve keyfini çıkaracak zaman"; yaygın selamlaşma sözleri. (Y.N.)

3. (İsp.) Müsaadenizle. (Y.N.)

Mr. Laruelle hayır diye salladı başını.

"Kimse gitmez oraya, yalnız kimsesizler," dedi doktor usulca. Çakmağı cebine koydu, bileğini şık bir hareketle çevirerek saatine baktı. "*Allons-nous-en*," dedi, "*vámonos*,"[1] ve başını öne, ellerinin arasına götüren bir dizi küçük hareketle gülerek esnedi. Sonra ayağa kalkıp derin soluklar alarak parmaklığa, Mr. Laruelle'in yanına geldi. "İşte en sevdiğim saat bu: Güneşin battığı, herkesin şarkı söylemeye ve köpeklerin havlamaya başladığı saat..."

Mr. Laruelle güldü. Konuşurlarken, yabanıl, fırtınalı bir hava kaplamıştı gökyüzünü güneyden; yas tutanlar tepenin yamacından uzaklaşmışlardı. Uykulu akbabalar çok yukarılarda rüzgâra kaptırmışlardı kendilerini. "Sekiz buçuk gibi öyleyse; belki bir saatliğine *ciné*'ye[2] giderim."

"*Bueno*.[3] Akşama görüşürüz öyleyse, bildiğin yerde. Unutma ki hâlâ inanamıyorum yarın gideceğine." Dr. Vigil'in uzattığı eli sıkıca, sevgiyle kavradı Mr. Laruelle. "Bu akşama gelmeye çalış, gelmezsen de bil ki sağlığınla ilgiliyim hep."

"*Hasta la vista*."

"*Hasta la vista*."[4]

— Dört yıl önce, Los Angeles'tan buraya o uzun, çılgın, nefis yolculuğun son milinde otobüsten inip otoyolun kenarında durduğunda, kendisi de zor inanmıştı bir gün buradan gideceğine. Yarın düşüncesi inanılmaz bir kavramdı o zamanlar. Tıka basa dolu küçük otobüs – *Tomalín Zócalo*– Quauhnahuac yokuşunu tırmanmaya başlamadan önce, yanı başından yokuş aşağı *barranca*'yı[5]

1. (Fr. ve İsp.) Gidelim. (Y.N.)
2. (İsp.) Sinema. (Y.N.)
3. (İsp.) İyi. (Y.N.)
4. (İsp.) Sonra görüşürüz. (Y.N.)
5. (İsp.) Vadi. (Y.N.)

inerken, Mr. Laruelle eve hangi yoldan yürüyeceği konusunda kararsız, durmuştu. Aynı yoldan gitmek istemiyordu bu akşam. Karşıya geçip gara doğru yürümeye başladı. Trenle ayrılmayacaktı gerçi buradan, ama çocuksu bir davranışla kilitli makaslardan sakınarak dar raylı demiryolunu geçerken gitme duygusunu, bu duygunun yakınlığının ağırlığını hissetti yine. Batan güneş, ötedeki çimenli setin üzerindeki petrol depolarından yansıyordu. Herhangi bir trenin bu istasyondan değil ayrıldığını, buraya uğradığını bile belli edecek hiçbir iz yok gibiydi:

QUAUHNAHUAC

Oysa burası, bir yıldan az bir süre önce, hiçbir zaman unutamayacağı bir ayrılığa sahne olmuştu. Yvonne ve Konsolos'la birlikte Calle Nicaragua'daki evine gelen Konsolos'un üvey kardeşini ilk karşılaştığında pek sevmemişti Mr. Laruelle; Hugh'nun da o zaman kendisinden pek hoşlanmamış olduğunu düşünüyordu şimdi. Hugh'nun acayip görünüşü –Yvonne'la yeniden karşılaşmaktan öylesine olağanüstü bir biçimde etkilenmişti ki, acayiplik duygusu bile fazla çarpmamıştı Mr. Laruelle'i, ama daha sonra Parián'da hemen tanıdı onu– Konsolos'un önceden yaptığı iyi niyetli ama yarı buruk tanımın bir karikatürü gibiydi. Demek Mr. Laruelle'in yıllar önce sözü edildiğini yarım yamalak hatırladığı çocuk buydu! Karşılaşmalarından yarım saat sonra, onu sorumsuz bir kafa ütüleyici, aslında huzursuz ve kendini beğenmiş, ama romantik ve dışadönük havalara bürünmeye çalışan profesyonel bir salon Marksisti olarak defterinden silmişti. Konsolos tarafından Mr. Laruelle'le tanıştırılmaya çeşitli nedenler yüzünden "hazırlanmadığı" belli olan Hugh da onu kuşkusuz, kendisinden de daha çekilmez bir kafa ütüleyici, yaşlı bir estet, kadınlara karşı yağlı bir sahiplen-

me duygusuyla davranan müzmin bekâr bir zampara olarak yorumlamıştı. Ama üç uykusuz geceden sonra bir sonsuzluğu yaşamışlardı birlikte: Kavranması olanaksız bir felaketin doğurduğu keder ve şaşkınlık yaklaştırmıştı onları. Hugh'nun Parián'dan ettiği telefonu izleyen saatlerde Mr. Laruelle Hugh hakkında birçok şey öğrenmişti: umutlarını, korkularını, düş kırıklıklarını, umutsuzluklarını. Hugh gittiğinde de, bir evlat yitirmişti sanki.

Mr. Laruelle, üstündeki tenis kıyafetine aldırmaksızın tepeyi tırmandı. Setin üzerine varıp soluklanmak için durduğunda, her şeye rağmen haklı olduğunu söyledi kendi kendine: Konsolos "bulunduktan" sonra da (bu arada o korkunç hazin durum olagelmiş ve ilk kez gerçekten gereği duyulduğunda Quauhnahuac'ta başvurulacak bir İngiliz konsolosu bulunamamıştı), Hugh'nun tüm sıradan kaygılarını bir kenara itip "polis"in onu tutmak konusundaki anlaşılmaz isteksizliğinden yararlanarak – Hugh'nun, şimdi artık "olay" diye sözü edilebilecek durumun hiç olmazsa bir yönüyle ilgili olarak tanıklığına başvurmaları mantık gereği gibi görünürken, tek endişeleri ondan kurtulmaktı sanki– onu Vera Cruz'da mucizevi bir biçimde bekleyen gemiye kendisini zaman yitirmeksizin atması konusunda diretmekte de haklıydı. Mr. Laruelle dönüp gara baktı: Hugh'nun gidişi bir boşluk bırakmıştı. Son kalan hayallerini de kaçırıp götürmüştü bir bakıma. Çünkü Hugh, yirmi dokuz yaşında, o zaman bile, eylemleriyle dünyayı değiştirmeyi (bunu başka bir biçimde tanımlamak olanaksızdı) düşlüyordu hâlâ – tıpkı Laruelle'in kırk ikisinde, şöyle ya da böyle, yapacağı filmlerle dünyayı değiştirme umudunu henüz tam olarak yitirmemiş olduğu gibi. Ama bu düşler saçma ve fazla iddialı görünüyorlardı bugün. Ne de olsa geçmişin ölçülerine göre büyük filmler yapmıştı. Bildiği kadarıyla da bunlar dünyayı bir zerrecik olsun değiştirmemişlerdi. Yine de, bir ölçüde özdeşleş-

mişti Hugh'yla. Hugh gibi, Vera Cruz'a gidecekti ve Hugh gibi, gemisinin limana ulaşıp ulaşmayacağını bilmiyordu...

Mr. Laruelle'in yolu, kaktüs çiftçilerinin açtığı dar, çimenli patikaların sınırladıkları yarı ekili tarlaların arasından geçiyordu. Yağmurlar başladığından beri yapmamıştı, ama yolun bu bölümüne kadar çok sevdiği bir yürüyüştü bu. Kaktüs yapraklarının çekici bir tazeliği vardı; akşam güneşinin vurduğu yeşil ağaçlar, yeni yeni kabaran soluklu rüzgârın sallandırdığı salkımsöğütleri andırıyordu; uzaktaki güzel, somun gibi tepelerin eteklerinde, güneş ışınlarından oluşan sarı bir göl belirdi. Ama bir uğursuzluk vardı şimdi bu akşamda. Erimiş cam akıtıyordu güneş tarlalara. Güneşin yabanıl batışında korkunç bir duruşu vardı yanardağların. Mr. Laruelle, valizine çoktan kaldırılmış olması gereken sağlam, ağır tenis pabuçlarıyla hızla yürüyordu, raketini sallayarak. Bir korku sarmıştı içini yine: bunca yıl sonra ve buradaki son gününde, hâlâ bir yabancı olduğu duygusu. Dört, neredeyse beş yıl olmuştu ve bir başka gezegende dolaşan bir gezgin gibi hissediyordu hâlâ kendini. Bunun gidişini kolaylaştırdığı da söylenemezdi tabii, her ne kadar yakında –Tanrı'nın izniyle– Paris'i yeniden görebilecekse de. Ne demeli! Savaş konusunda, kötü bir şey olduğunun bilinci dışında, pek bir fikri yoktu. Ya bir taraf kazanacaktı ya öbürü. Ve sonuç ne olursa olsun, yaşam zor olacaktı. Müttefikler kaybederse tabii, daha da zor olacaktı. Ve her iki durumda da kişinin kendi savaşı sürecekti.

Ne sürekli, ne şaşırtıcı bir biçimde değişiyordu çevrenin görünümü! Tarlalar taşlarla doluydu şimdi: Bir sıra kurumuş ağaç vardı. Gökyüzüne karşı karaltısı görünen bir karasaban kollarını sessiz bir yakarışla göğe kaldırmıştı; bir başka gezegen, diye geçirdi içinden yine, öyle garip bir gezegen ki, biraz uzağa, Tres Marìas'ın ötesine

bakınca, aynı anda her türlü görünüm seriliveriyor gözler önüne, Cotswoldlar, Windermere, New Hampshire, Eure-et-Loire'ın çayırları, hatta Cheshire'in gri kumulları, Büyük Sahra bile; öyle bir gezegen ki, göz açıp kapayana dek bir iklimden ötekine –canınız çekerse de, yalnızca bir yolun karşı yanına yürüyerek üç ayrı uygarlıktan– geçebilirdiniz; ama güzeldi: Bazen öldürücü, bazen de arıtıcı güzelliğini yadsımak olanaksızdı; yeryüzü cennetinin güzelliğiydi bu.

Ama ne yapabilmişti ki bu yeryüzü cennetinde? Pek arkadaşı olmamıştı. Durmadan didiştiği bir Meksikalı metres edinmiş, ülkeden çıkaramayacağı, Mayalardan kalma birçok güzel tanrı heykelciği almış, ayrıca...

Yağmur yağıp yağmayacağını merak ediyordu Mr. Laruelle. Ender olmakla birlikte, yılın bu döneminde yağardı bazen; geçen yıl olduğu gibi sözgelimi, yağmaması gerektiğinde yağmıştı. Fırtına bulutlarıydı o güneydekiler. Yağmurun kokusunu alabildiğine düşünüyor ve şu anda ıslanmaktan daha çok isteyebileceği hiçbir şey olmadığını geçiriyordu aklından: sırılsıklam olmak ve bu yabanıl kırlarda, gövdesine yapışmış keten giysileriyle ıslana, ıslana, ıslana yürümek, yürümek... Bulutları seyretti: gökyüzünde beliriveren kara, süratli atlar. Mevsimsiz patlayıveren kapkara bir fırtına! Aşk da böyle, diye düşündü; geç gelen aşk. Ama şaşkınlık içindeki toprağı saran akşam kokusu ya da ağır ağır gelen güneş ışığı ve ısısı gibi çılgınlardan uzak dinginlikler izlemezdi onu! Mr. Laruelle adımlarını daha da hızlandırdı. Ve sizi dilsiz, kör, deli etsin, öldürsün böyle bir aşk – benzetmeler değiştiremezdi alınyazısını. *Tonnerre de dieu*...[1] İş işten geçtikten sonra gelen aşkın neye benzediğini söylemek hiçbir susamışlığa çare değildi.

1. (Fr.) "Tanrının şimşeği"; yaygın bir küfür. (Y.N.)

Mr. Laurelle La Selva Kumarhanesi'nden ayrıldığından beri yokuş aşağı ağır ağır yürümekte olduğu için kent hemen sağında ve yukarısında kalmıştı. Aşmakta olduğu tarladan, tepenin doruğundaki ağaçların üzerinden ve bir kaleyi andıran karanlık Cortez Sarayı'ndan ötede, Quauhnahuac'ın ana meydanında, ışıkları şimdiden yanmış, yavaş yavaş dönen dönme dolabı görebiliyordu; dönme dolabın parlak renkli koltuklarından yükselen insan kahkahalarının ve –yine– giderek azalan, rüzgârda ölen, en sonunda yok olan o esritici, hafif şarkı seslerini seçebildiğini sanıyordu. Hazin bir Amerikan ezgisi –*St. Louis Blues* ya da ona benzer bir şey– tarlaları aşarak dalga dalga yaklaşıyordu; kent dışındaki surlara ve kulelere çarpıp dağılacağına onları döven, hafif bir rüzgârın yaydığı müzik, üzerlerinden zaman zaman anlaşılmaz gürültü köpüklerinin püskürdüğü dalgaları andırıyordu; sonra iniltiyle, emilerek çekiliyordu yine uzaklara. Mr. Laruelle kendini bira fabrikasının içinden Tomalín yoluna varan patikada buldu. Alcapancingo yoluna geldi. Bir araba geçiyordu ve yüzünü çevirip tozların yatışmasını beklerken, bir zamanlar çok büyük bir yanardağın krateri olan o Meksika gölünün yatağında Yvonne ve Konsolos'la yaptıkları araba gezisini hatırladı; tozun yumuşattığı ufuk çizgisi, savrulan tozların arasında hızla ilerleyen otobüsler, yüzleri tozdan korunmak için sarılıp sarmalanmış, kamyonların arkasına can havliyle tutunup titreyen delikanlılar (bir görkem var bunda, diye düşünürdü hep, kahraman bir halkın gerçekten büyük hazırlıklar yaptığı bir geleceğin simgesi: Çünkü tüm Meksika'da, yıldırım gibi giden o kamyonların içinde dimdik, pantolonları rüzgârda hızla çırpınan, ayaklarını yere ayrık ve sağlam basmış o genç inşaat işçilerini görmek olasıydı) ve güneş ışığında, yuvarlak tepenin üzerinde ilerleyen yalnız bir toz bulutu, gölün kenarında, sağanak altındaki adaları andıran tozdan

kararmış tepeler geldi gözünün önüne. Mr. Laruelle'in şimdi, *barranca*'nın ötesindeki yamaçta eski evini seçebildiği Konsolos da o zamanlar bayağı mutlu gibiydi, üç yüz altı kilisesi ve adları "Tuvalet" ve "Harem" olan iki berber dükkânı bulunan Chalula'da gezinirken, sonra da büyük bir gururla Babil Kulesi'nin aslı olduğunu ileri sürdüğü piramit harabesine çıkarlarken. Ne olağanüstü bir biçimde gizleyebilmişti kendi düşüncelerinin karmaşık Babil'ini!

Tozların arasından iki hırpani yerli yürüyordu Mr. Laruelle'e doğru; tartışıyorlardı, ama bir yaz akşamının solan güneşinde Sorbonne'da gezinen üniversite profesörlerinin derin bilgiçliğiyle. Sesleri, ince ve pis ellerinin hareketleri inanılmayacak kadar ağırbaşlı ve kibardı. Gövdelerinin duruşu Aztek prenslerinin soyluluğunu, yüzleri Yucatan harabelerinin gizemli heykellerini çağrıştırıyordu.

"...perfectamente borracho..."
"...completamente fantástico..."
"Sí, hombre, la vida impersonal... "
"Claro, hombre..."
"Positivamente!"
"Buenas noches."
"Buenas noches."[1]

Günbatımına karıştılar. Dönme dolap tepenin arkasında batıp gözden kayboldu: Şenliğin sesleri ve müziği giderek yaklaşacağına, geçici olarak susmuştu. Mr. Laruelle batıya baktı; kalkan yerine tenis raketi, el feneri ye-

1. (İsp.) "Tamamen sarhoş..." / "Büsbütün gerçekdışı..." / "Evet dostum, kişisel olmayan hayat..." / "Aynen öyle..." / "Kesinkes!" / "İyi geceler." / "İyi geceler." (Y.N.)

rine mızrağı olan bir eski zaman şövalyesi – bir an durup buralarda gezinebilmek için ruhun görüp geçirmek zorunda kaldığı savaşları düşündü. Niyeti, La Selva Kumarhanesi'nin atlarının otladığı örnek çiftliğin yanından geçen bir başka yoldan sağa vurup doğrudan kendi sokağına, Calle Nicaragua'ya çıkmaktı. Ama ani, içgüdüsel bir kararla hapishanenin yanından giden yola, sola saptı. Bu son gecesinde, Maximilian'ın sarayının harabesine veda etmek için karanlık bir istek duydu içinde.

Güneyde, yıldırımlar kadar kara bir melek yükseliyordu Pasifik'ten. Ama yine de, her şeye rağmen, fırtınanın kendi gizli dinginliği vardı... Yvonne'a olan tutkusu (oyuncu olarak iyi ya da kötü olmasının konuyla bir ilgisi yoktu; Mr. Laruelle ona, yönetmiş olduğu filmlerden herhangi birinde oynamış olsaydı iyiden de öte olacağını söylediğinde boşuna konuşmamıştı) nedense, o sıralarda kaldığı, küçük derelerin, kanalların ve gri, harap su değirmenlerinin, uykulu, küçük köyü Saint Près'nin çayırlarında gezerken, yabani çiçeklerle dolu kırçıl tarlaların üzerinde gün ışığına doğru ağır ağır, harika bir biçimde, yüzyıllar önce bu tarlalarda gezinen hacılara göründükleri gibi yükselen Chartres Katedrali'nin çifte kulelerini ilk görüşünü getirmişti aklına. Aşkı ona kısa, çok kısa bir süre için de olsa, Chartres'ın büyüsünü anımsatan bir huzur vermişti; çok önceleri Chartres'ın her ara sokağını sevmiş, gökyüzüne karşı sonsuza dek uçan katedrali seyredebildiği kahveye bayılmıştı; utanç verici bir biçimde borca batmış olmasının bile bozamadığı bir büyüydü bu. Mr. Laruelle hızla saraya doğru yürüdü. O büyüyü on beş yıl sonra burada, Quauhnahuac'ta, Konsolos'un alınyazısıyla bağlantılı hiçbir pişmanlık duygusu da bozamamıştı. Ona kalsa, diye düşündü Mr. Laruelle, Yvonne gittikten sonra bile Konsolos'la kendisini bir süre için yaklaştıran şey –ikisinin de bakış açısından– pişmanlık

değildi. Belki de bu, kısmen, ancak diş ağrısını dişini sıkarak rahatlatmaya çabalamak kadar sonuç verebilen, Yvonne'un –hiçbir zaman sözü edilmemesine rağmen– hâlâ burada olduğu aldatmacasından aldıkları karşılıklı huzurdu.

— Ah, ama bütün bunlar kendileriyle Quauhnahuac arasında dünyalar kadar mesafe koymak için yeterli neden gibi görünebilirdi! Oysa ikisi de yapmamışlardı bunu. Ve şimdi Mr. Laruelle bunların baskısını sanki, nasıl olmuşsa, bu çevresindeki mor dağlara taşınmışlar gibi, dışarıdan duyuyordu; o gizli gümüş madenleriyle öylesine uzak ama yine de yakın, öylesine duru, onu fizik olarak burada tutmaya çalışan hüzünlü, tuhaf bir güç yayan dağlar gibi – ağırlığı da buydu o gücün: birçok şeyin ağırlığı, ama en çok hüznün ağırlığı.

Solmuş mavi bir Ford hurdasının yamacın kenarındaki çalılıkların dibine itilip terk edildiği bir tarladan geçti: İstenmeyen bir gidişi önlemek için ön tekerlerinin altına iki tuğla konmuştu. Boş boş sallanan o eski paramparça kaputa karşı bir özdeşlik, bir yakınlık duyarak, Ne bekliyorsun, diye sormak istedi arabaya... *Sevgilim, niçin gittim? Niçin gitmeme izin verdin?* Ona değildi Yvonne'un o çok gecikmiş kartpostalının arkasında yazılı sözler; o son sabah Konsolos hınzırca yastığının altına koymuş olmalıydı o kartı –ama tam olarak ne zaman koyduğu nasıl bilinebilirdi?–, sanki her şeyi hesaplamış, Mr. Laruelle'in onu, telaş içindeki Hugh'nun, Parián'dan telefon ettiği anda bulacağını *biliyormuş* gibi. Parián! Sağında hapishanenin duvarları yükseliyordu. Gözetleme kulesinin tepesinde hayal meyal görülebilen iki polis dürbünle doğuya ve batıya bakıyorlardı. Mr. Laruelle ırmağın üzerindeki köprüyü aştı ve korudan, botanik bahçe olarak hazırlandığı belli bir açıklıktan geçen kestirme yolu seçti. Sürü sürü kuşlar fırlayıverdi güneydoğudan: Ufak, kara,

çirkin kuşlardı bunlar, ama çok uzundular, korkunç böcekler gibi, kargalar gibi; uyumsuz, uzun kuyrukları, titrek, sıçramalı, yorucu bir uçma biçimleri vardı. Günbatımını paramparça eden bu kuşlar, her akşam yaptıkları gibi, gece olana dek sürekli, delici, mekanik çığlıklarıyla çınlayacak olan *zócalo*'daki[1] dişbudak ağaçlarına tünemek üzere hararetle kanat çırpıyorlardı. İğrenç küme, geride kalan bir-iki kuşuyla, haşırdayarak geçti. Saraya vardığında güneş batmıştı.

Tüm *amour propre*'una[2] rağmen, hemen pişman oldu geldiğine. Dökük pembe sütunlar alacakaranlıkta üstüne devrilmeyi bekliyor gibiydiler; yeşil iğrençliklerle kaplı, basamakları çürümeye yüz tutmuş tek bir mengeneyle bağlı duran havuz üzerine kapanacaktı sanki. Otlarla bürülü, pis kokulu, paramparça küçük kilise, üstünde akreplerin pusuda yattığı, sidikle kaplı harap duvarlar, yıkık sütun dipleri, hazin kemerler, dışkıyla sıvalı kaygan taşlar – bir zamanlar sevginin yuvalandığı bu yer bir karabasan gibiydi. Ve Laruelle bıkmıştı karabasanlardan. Zavallı Maximilian, saray konusunda da kısmetsizdi. Trieste'deki öbür saraya, Avusturya İmparatoriçesi Elizabeth'ten Arşidük Ferdinand'a dek herkesin şiddetli bir ölümle yaşamlarını noktaladıkları o yere, niçin yine Miramar adı verilmişti? Ama kim bilir o iki süslü sürgün nasıl sevmişlerdi bu ülkeyi; insandılar onlar da sonunda, doğal çevrelerinin dışına itilmiş iki sevgili – cennetleri, nedenini tam olarak kavramaya vakitleri olmadan, burunlarının dibinde bir hapishaneye dönüşmüş, bir birahane gibi kokmaya başlamıştı ve sonunda, tek şahanelikleri tragedyada kalmıştı. Hayaletler. Hayaletler yaşıyor-

1. Meksika'da kent meydanlarına verilen ad. (Y.N.)
2. (Fr.) Özsaygı. (Y.N.)

du burada kesinlikle, tıpkı kumarhanedeki gibi. Ve bir hayaletti hâlâ konuşan: "Buraya gelmek bizim alınyazımız, Carlotta. Şu uzayıp giden nefis ülkeye bak: tepelerine, vadilerine, inanılmaz güzellikteki yanardağlarına. Bunlar bizim, bir düşün! İyi olalım, yaratıcı olalım, bunlara layık olalım!" Ya da tartışan hayaletler vardı: "Hayır, sen hep kendini sevdin, mutsuzluğunu benden daha çok sevdin, bunu bize bilerek yaptın sen." "Ben mi?" "Sana bakacak, seni sevecek, seni kullanacak, sana yön verecek insanlar oldu hep. Seni gerçekten seven benim, ama sen benden başka herkesi dinledin." "Hayır. Sevdiğim tek kişi sendin hep." "Hep mi? Sen yalnız kendini sevdin." "Hayır, seni, hep seni – bana inanmalısın, lütfen: Meksika'ya gitmeyi nasıl tasarlardık hep, hatırlarsın. Hatırlıyor musun?.. Evet, haklısın. Fırsat seninle geçmişti elime. Böyle bir fırsat da gelmez bir daha!" Ve birden, durdukları yerde, birlikte, tutkuyla ağlıyorlardı.

Ama Mr. Laruelle'in sarayda duyduğunu sandığı ses Maximilian'ın değil, Konsolos'undu ve yürüyüşünü sürdürüp ters yönden de olsa Calle Nicaragua'ya vardığına şükrederken, Konsolos'la Yvonne'u orada nasıl birbirlerine sarılmış gördüğünü hatırladı; Meksika'ya gelişlerinden kısa bir süre sonraydı ve saray nasıl değişik görünmüştü o zaman ona! Mr. Laruelle daha yavaş yürümeye başladı. Rüzgâr dinmişti. İngiliz tüvitinden ceketinin önünü açtı (oysa Mexico City'de High Life'dan –okunuşu İçlif– almıştı onu) ve mavi puanlı fularını çözdü. Olağandışı bir ağırlık vardı havada bu akşam. Ne biçim bir sessizlikti bu? Tek bir ses, tek bir çığlık gelmiyordu kulaklarına şimdi. Yalnızca adımlarının sarsak vuruşu... Kimseler yoktu görünürde. Mr. Laruelle de pişiyordu, pantolonu yapışıyordu her yanına. Fazla şişmanlıyordu, Meksika'da fazla şişmanlamıştı; işte bu da bazı insanları hiçbir zaman gazetelerde bahsedilmeyecek bir seferber-

liğe itebilirdi. Tenis raketini boş boş salladı havada, önce bir servis, sonra karşılayış; ama fazla ağırdı, mengeneyi hesaba katmamıştı. Sağındaki örnek çiftliği, yapıları, tarlaları, hızla yayılan karanlığın gölgede bıraktığı tepeleri geçti. Dönme dolap –ama yalnız tepesi– belirdi yine tepenin yukarısında; neredeyse tam önünde, sessiz, ışıl ışıl duruyordu; sonra ağaçlar yükselip gözden sildiler onu yine. Çukurlarla dolu berbat yol burada dikleşerek yokuş aşağı iniyordu; *barranca*'nın, o derin yarın üzerindeki küçük köprüye yaklaşıyordu. Köprünün ortasına gelince durdu, biten sigarasının ateşiyle bir yenisini yaktı, parmaklığa yaslanarak aşağıya baktı. Ama yarın dibi görünmeyecek kadar karanlıktı: İşte kesinlik, işte derinlik buydu! Zaman gibiydi Quauhnahuac bu bakımdan: Hangi köşeyi dönseniz, o dipsiz çukur bekliyordu sizi. Akbabaların yurdu, Moloch kenti! Denizaşırı ülkelerden gelme, papaz uydurması efsaneye göre, İsa çarmıha gerildiğinde topraklar yarılmıştı tüm bu bölgede – ama bu rastlantının o sıralarda kimseyi etkilediği söylenemezdi! Bu köprünün üzerinde, Konsolos ona Atlantis konusunda bir film yapmasını önermişti bir keresinde. Evet, tam böyle eğilerek, sarhoş ama kendine egemen, dediği anlaşılır, hafif deli, az sabırsız –Konsolos'un içe içe ayıldığı günlerden biriydi– çukurun ruhunu oluşturan "*Huracán*"dan,[1] fırtına tanrısından söz etmiş, onun "Atlantik Okyanusu'nun karşılıklı kıyıları arasındaki ilişkiye çok belirgin bir biçimde tanık olduğunu" anlatmıştı. Ne demekse.

Yine de, Konsolos'la birlikte bir çukura ilk bakışları değildi bu. Yıllar önce –ve nasıl unutulabilirdi ki bu şimdi?– "Cehennem Çukur"u vardı hep: Bir de o, Maximi-

1. Maya mitolojisinde rüzgâr, fırtına ve ateş tanrısı. (Y.N.)

lian'ın sarayında, daha sonraki buluşmayla belirsiz bir bağlantısı olan o öbür buluşma... Konsolos'u burada, Quauhnahuac'ta bulmak, neredeyse çeyrek yüzyıldır görmediği eski İngiliz oyun arkadaşının –"okul arkadaşı" diyecek hali yoktu ya– kendisiyle haberi olmaksızın altı haftadır aynı sokakta yaşadığını öğrenmek, gerçekten de çok olağanüstü bir şey miydi? Değildi, büyük bir olasılıkla; büyük bir olasılıkla, "tanrıların hoşlandıkları küçük şakalar" sınıflamasına girecek rastlantılardan biriydi. Ama nasıl da canlı bir biçimde belleğindeydi İngiltere'de deniz kenarında geçen o tatil!

— Mr. Laruelle, Moselle bölgesinde Languion'da doğmuş, ama tuhaf alışkanlıkları olan zengin ve pul koleksiyoncusu babası Paris'e taşınmıştı; çocukken yaz tatillerini genellikle ailesiyle birlikte Normandiya'da geçirirdi. Manş kıyısında, Calvados bölgesindeki Courseulles gözde bir yazlık değildi. Hem de hiç değildi. Rüzgâra açık, harap birkaç pansiyonuyla kilometrelerce ıssız kumsalı vardı ve deniz soğuktu. Yine de, o kavurucu 1911 yazında, ünlü İngiliz ozanı Abraham Taskerson'ın ailesi Courseulles'a gelmişti, yanlarında o garip, ufak tefek, Hindistan doğumlu, on beş yaşlarında, içine kapanık, utangaç, ama yine de şaşılacak derecede kendi kendine yetmesini bilen, anlaşıldığı kadarıyla ihtiyar Taskerson'ın (o gelmemişti) teşvikiyle şiirler yazan ve yanında "baba" ya da "anne" sözcükleri söylendiğinde bazen durup dururken ağlamaya başlayıveren İngiliz yetimiyle... Hemen hemen aynı yaşlarda olan Jacques garip bir yakınlık duymuştu ona; diğer çocuklar da –en az altı taneydiler, çoğu da yaşça daha büyük ve Geoffrey Firmin'le aslında uzaktan akraba olmalarına rağmen daha sağlam bir kalıptan çıkmış gibiydiler– genellikle kendi aralarında toplanıp delikanlıyı yalnız bıraktıkları için, Mr. Laurelle sık sık görüyordu onu. İngiltere'den getirdikleri birer eski golf so-

pası ve son günlerinde görkemli birer darbeyle denize fırlatılacak olan gütaperkadan yapılmış birkaç eski püskü golf topunu yanlarında taşıyarak deniz kenarında geziniyorlardı. "Geoffrey" artık "Ahbap" olmuştu. Onu, "O güzel, genç İngiliz ozanı" diye çağıran anne Laruelle de seviyordu. Taskerson'ların annesi de Fransız çocuğu sevmişti: Sonuç olarak Jacques, eylül ayını İngiltere'de, Taskerson'larla birlikte geçirmeye çağrıldı; okulu başlayana dek Geoffrey de orada kalacaktı. Buna, Jacques'ı on sekiz yaşına kadar bir İngiliz okulunda okutmayı düşünen babası da razı geldi. Taskerson'ların dimdik, erkekçe duruşlarına da özellikle hayrandı... ve işte böylece Leasowe'a gitti Mr. Laruelle.

Burası Courseulles'ün İngiltere'nin kuzeybatı kıyısındaki daha uygar, büyükler için yapılmış bir türüydü. Taskerson'lar büyük, rahat bir evde oturuyorlardı; evin arka bahçesi, denizin sınırladığı çok güzel, inişli çıkışlı bir golf alanıydı. Sınır denize benziyordu gerçi, ama değildi: bir ırmağın yedi mil genişliğindeki ağzıydı; batıdaki sıra sıra beyaz köpükler belirtiyordu gerçek denizin başladığı yeri. Irmağın karşı kıyısında, karla kaplı bir-iki doruğu Geoffrey'ye Hindistan'ı hatırlatan Gal dağları diziliydi. Oynamalarına izin verildiği hafta arası günlerinde, golf alanı bomboştu: Denizin dikenleştirdiği çimlerin arasında sarı deniz gelincikleri dalgalanıyordu. Kıyıda, ağaçlarının yalnız çirkin, kara dipleri kalmış bir tarihöncesi ormanının kalıntısı, ileride de bodur, terk edilmiş, eski bir deniz feneri vardı. Irmağın ağzının orta yerinde, üzerinde acayip, kara bir çiçeğe benzeyen bir yel değirmeni olan bir ada vardı; deniz çekildiğinde eşek sırtında gidilebiliyordu bu adaya. Liverpool'dan demir alan şileplerin dumanı sarıyordu ufuk çizgisini. İnsana bir genişlik, bir boşluk duygusu veriyordu burası. Bulundukları yerin yalnız hafta sonları bir sakıncası vardı: Mevsim

Can Yayınları
Bu tanıtım kopyası
Can okurları için
özel olarak hazırlandı.
Can Yayınları

1957 yılında kırk sekiz yaşındayken intihar eden ünlü İngiliz romancı Malcolm Lowry, kısa süren yaşamının tümünü, ölüme varacak bir yarış gibi yaşadı. Sıkıntılarından, birbirine eklenen alkol ve delilik nöbetlerinden kaçarcasına dünyanın pek çok köşesine gitti. Yaşamöyküsünü kaleme alan Douglas Day'e göre Lowry alkolik olduğu için delirmedi, deli olduğu için alkole sığındı.

Lowry'nin 1936-1944 yılları arasında damıta damıta yazdığı **Yanardağın Altında**, 20. yüzyılın en önemli romanlarından biri. Lowry'nin Melville, Conrad ve Fitzgerald gibi ölümsüz yaratıcılar arasına girmesini sağlayan **Yanardağın Altında**, savaş sonrasında yetişen genç kuşağın deneyimlediği dünyaya dair kehanetlerle dolu bir kült roman, Anthony Burgess'e göre "Faust'vari bir başyapıt."

#kültroman #meksika #ölüm #alkol #büyülügerçekçilik #delilik

can

canyayinlari.com | f | | canyayinlari

roman

ISBN 978-975-07-5687-0

9 789750 756870